

ತರಿಸಿಕೊಂಡು ರಿಲಯನ್ಸ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆ ಹೂವಿನ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳು ಇಷ್ಟವಾದುವು. ಅದೇ ರೀತಿಯ 9000 ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಆರ್ಡರ್ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ 15

ಯಾರಿಗಾರೋ ಎನುವ ನಾಸ್ತಿಕತೆಯನ್ನು ನೂಕಿ ಇಸವಿ 2008 ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು, ದಿನುಭಾಯಿ ಗಾಂಧೀ ಅವರಿಂದ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಂಧ ಉದ್ಯಮಿ ವಿಭಾಗದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನೀತಾ ಅವರೊಡನೆ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. 'ಧೀರಭಾಯಿ ಅಂಬಾನಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖೇಶ್ ಅಂಬಾನಿ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಭಾವೇಶ್ ಅವರು ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಎನ್.ಎ.ಬಿ. ಇಂಡಿಯಾ ತನ್ನ ಅತಿಥಿ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಇರಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಭಾವೇಶ್ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಕಾಲ್ ಕೂಡಾ ಹಾಕುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯ ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ಎನ್.ಜಿ.ಓ.ಗಳ ಸ್ಕಾಲ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳೊಡನೆ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಸ್ಕಾಲ್‌ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂಜೆ ಮುಖೇಶ್ ಅಂಬಾನಿಯವರಿಂದ ಆ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಭಾವೇಶ್ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ವಿತರಿಸಿದ ನಂತರ, ಮುಖೇಶ್ ಅಂಬಾನಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ನೀತಾ ಅಂಬಾನಿ ಅವರು ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ವಿನಂತಿಯಂತೆ ಅವರ ಸ್ಕಾಲ್‌ಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಲಿ ಎಂಬುದು ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖೇಶ್ ಅಂಬಾನಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಜೊತೆಯಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದೂ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದರು. ಅವರೊಡನೆ ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಕೂಡಾ ಇದ್ದರು. ಅವರೂ ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಈ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟ ತಕ್ಷಣವೇ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಸ್ಕಾಲ್ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, 'ಇದು ನಿಮಗೆ'. ಭಾವೇಶ್ ಅವರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದರು 'ಸರ್, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ?' ಇವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಆತ ಹೇಳಿದ: 'ಮಿಸ್ಟರ್ ಭಾವೇಶ್, ನಮ್ಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲವು ಜನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಿಮಗೆ ಅವರ ನೆನಪು ಇರಬಹುದು. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ನಿಮ್ಮ ಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗಲಿ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯ.

ಈ ಲಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ 51 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಚೆಕ್ ಇದೆ. ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಕಡೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಇದು ಸಹಾಯವಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಇತರ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಣ ಸಾಕಾಗದಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪುರಸ್ಕಾರದ ನಂತರ ಈಗ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ' ಎಂದರು.

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಈ ಲಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಒಂದು ಚೆಕ್ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಸುಂದರ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಆ ಲಕೋಟಿಯಲ್ಲಿದೆ ಅನಿಸಿತು. ಅದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಹಣವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಅವರ ಬದುಕು ಪೂರಾ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ದಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಭಾವೇಶ್ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು 'ಸರ್, ನನಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡಿ. ನನಗೆ ಕೈತುಂಬಾ ಕೆಲಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ'. ಮುಂದುವರೆಸಿ ಭಾವೇಶ್ ಹೇಳಿದರು, 'ಸರ್, ನಿಮ್ಮ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯೊಡನೆ ಅದೇಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳು ಜೊತೆಯಾಗಿವೆ. ಅದಷ್ಟು ಪುಷ್ಕುಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು, ಮಿಠಾಯಿಯ ಡಬ್ಬುಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಗಿಫ್ಟ್ ಆಗಿ ಹಂಚುತ್ತೀರಿ. ಆ ಉಡುಗೊರೆಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ತಯಾರಿಸಿದ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದಲ್ಲ? ಈ ಎಲ್ಲ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವಿದೆ. ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೆಲಸ ಸಿಗತೊಡಗಿದರೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಧ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ'.

ಸನ್‌ರೈಸ್ ಕ್ಯಾಂಡಲ್ಸ್‌ನ ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ

ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ; ಭಾವೇಶ್ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದವು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು 'ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಬಳಿಗೆ ಜನ ಕೇವಲ ಡೊನೇಷನ್ ಬೇಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾವು ಖಂಡಿತಾ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ.'

ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೊರಟಾಗ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಾ ಹೇಳಿದರು: 'ನನಗೆ ಇವತ್ತು ನಿಮಗೆ ಈ ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಿಕ್ಕ ಖುಷಿ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಖುಷಿ ನೀವು ಆ ಚೆಕ್ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನ ನನ್ನದಾಗಿದೆ'. ಕೈಗೆ ಬಂದ 51 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಭಾವೇಶ್ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಯಾವ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾವೇಶ್ ಬೇಡುವ ಕೈಗಳನ್ನು ದುಡಿಮೆಗೆ ಇಳಿಸಬಯಸಿದವರು. ಆ ಕೈಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಕೆಲಸ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಿತ್ತು. ದುಡಿಮೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಂತಸ, ಪುಕ್ಕಟ್ಟಿ ದೊರೆಯುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ತಮ್ಮ ಅಂಧತ್ವವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಡೋನೇಶನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ಭಾವೇಶರದಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅದೇಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಅಂಧರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೇಂದು ಕರುಣೆ ಅನುಕಂಪವನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅದೇಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಆ ದಾನದ ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಷ್ಟೇ ಅ ಅಂಧರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂಧರಿಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು.

ಅಂಧರು ಎಂದರೆ ಬೇಚಾರಾ, ಲಾಚಾರಾ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪದವನು, ಅನುಕಂಪದ ವಸ್ತು, ಅಸಹಾಯಕ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ತಮ್ಮ ದೈಹಿಕ ಮಿತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇಡುವ, ದಾನ ಪಡೆಯುವ ಈ ಪರಿ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಧರಿಗೆ ಕೌಶಲವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದಿಂದ ಕೈಚಾಚಿ ಬರೀ ಪಡೆಯುವುದಲ್ಲ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಹಂಬಲ ಅವರದು. ಕೆಲವು ಅಂಧರಂತೂ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು 'ಸಂಜಯ' ಗಾಂಧಿ ನಿರಾಧಾರ ಯೋಜನೆ:ಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ 600 ರೂಪಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಧರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಇಷ್ಟು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಏಕೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬಳಸಬಾರದೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಧರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು,